Поступово, з розвитком виробництва, його механізації та автоматизації межі між основними та допоміжними робітниками стираються, а роль останніх (зокрема наладчиків, механіків) зростає.

На формування різних видів структур персоналу та трудових ресурсів як на макро-, так і на мікрорівні в найближчі роки будуть впливати такі фактори та загальні тенденції:

– інтенсивний перерозподіл працюючих з промислового та сільськогосподарського видів діяльності в інформаційну сферу та у сферу праці по обслуговуванню населення;

– включення до складу трудових ресурсів працівників з більш високим рівнем, ніж у тих, що вибувають за межі працездатного віку;

– підвищення частки допоміжної розумової праці (сьогодні вона в кілька разів менша, ніж у розвинутих країнах з ринковою економікою);

– зростання попиту на кваліфіковану робочу силу (операторів, наладчиків, програмістів-експлуатаційників), що може значною мірою задовольнятись за рахунок безробітних з категорій керівників та спеціалістів;

– уповільнення темпів зниження частки мало - та некваліфікованої праці у зв'язку з різким скороченням за останні п'ять років технічного переозброєння діючих підприємств;

– система освіти недостатньо враховує можливі та вже існуючі технологічні зрушення, продовжуючи відтворення кваліфікованих кадрів в основному за старою фаховою схемою;

– входження економіки України в гіперінфляційний режим обумовлює нарощування безробіття, яке сьогодні ще виявляється, в основному, у прихованих формах.

Окреслюючи цілі та напрямки розвитку діяльності підприємства, його керівництво повинно визначити необхідні для їх реалізації ресурси, в тому числі трудові.

Список літератури: 1. *Дятлов В.А., Кібанов А.Я., Пихало В.Т.* Управління персоналом. – М.: Пріор, 2006. – 244 с.

**Робота виконана під керівництвом*
ст. викл. Побережної Н.М.

КУЛІШ І.В.

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ МЕТОДИК ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА*

На сучасному етапі розвитку економіки України питання фінансового стану підприємств є дуже актуальним. Від фінансового стану підприємства багато в чому залежить успіх його діяльності. Тому аналізу фінансового ста-

ну підприємства приділяється багато уваги. Питання фінансового стану підприємства знаходиться під пильною увагою інвесторів, акціонерів і кредиторів підприємства. Актуальність даного питання зумовила розвиток методик аналізу фінансового стану підприємств.

Питання аналізу фінансового стану підприємств розглядалися в працях зарубіжних науковців і практиків, зокрема: М.І. Баканова, І.Т. Балабанова, О.М. Волкової, М.Н. Крейніної, Д.С. Молякова, В.П. Привалова, В.М. Родіонової, Н.О. Русак, Р.С. Сайфуліна, Г.В. Савицької, М.О. Федотової, А.Д. Шеремета, А. Гропелі, Б. Коласс, Е. Нікбахта, Е. Хелферта та ін.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств внесли вчені-економісти: Є.М. Андрущак, М.Д. Білик, І.О. Бланк, О.М. Бандурка, К.В. Ізмайлова, В.О. Подольська, М.Г. Чумаченко, Г.О. Швиданенко, О.В. Яриш та інші.

Аналіз економічної літератури свідчить про наявність різноманітних тлумачень суті фінансового стану та визначень фінансової стійкості, фінансового положення підприємства, про відсутність єдиної думки щодо групування та способу обчислення показників оцінки фінансового стану.

Найповніше визначення поняття фінансового стану підприємства наведено у фінансовому словнику-довіднику за редакцією М.Я. Дем’яненка, де серед його характеристик на перший план виступає якісна сторона діяльності підприємства: „Фінансовий стан — це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов’язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу” [1].

Оцінка фінансового стану – це сукупність методів, що дозволяють визначити стан підприємства в ході вивчення результатів його діяльності. Більшість авторів пропонують наступні напрями аналізу фінансового стану: «читання» бухгалтерського балансу; оцінка динаміки складу і структури активу і пасиву балансу; аналіз фінансових коефіцієнтів; аналіз ліквідності і платоспроможності; аналіз ділової активності. Інші автори пропонують аналіз фінансового стану проводити на основі: рейтингової оцінки; фінансових коефіцієнтів; оцінки платоспроможності; розрахунків потреби оборотних активів і джерел їх формування. Аналіз фінансового стану може бути виконаний з різною мірою деталізації залежно від цілей аналізу, наявної інформації, технічного і кадрового забезпечення. Методика експреса-аналізу звітності передбачає оцінку складу ресурсів, їх структури, фінансових результатів господарювання, ефективності використання власних і позикових засобів. Сенс експреса-аналізу – відбір невеликої кількості найбільш істотних і порівняно нескладних в численні показників і постійне відстежування їх динаміки [2]. Проте такий метод не дає прогнозування фінансових показників на перспективу, немає рейтингової оцінки. Методику поглиблено-

го аналізу з метою діагностики банкротства, засновану на коефіцієнтах ліквідності (платоспроможності) і фінансової стійкості, які представлені як дві взаємодоповнюючі групи показників. Запропонована методика аналізу ділової активності, де розглянуті показники ефективності (віддача) ресурсів, показники оборотності, рентабельності і оцінки ринкової активності. Завершується аналіз прогнозуванням вірогідності банкротства на основі моделі Е. Альтмана. У зарубіжній методиці досить поширена система економічних рейтингів промислових, торгівельних, фінансових корпорацій, що містить набір ключових ключових фінансових показників, що характеризують їх стійкість, платоспроможність, ділову активність, рентабельність. Порівняльний аналітичний баланс і розрахунок абсолютних показників фінансової стійкості служать відправним пунктом аналізу. Дослідження абсолютних характеристик ліквідності, а також ряду відносних величин – фінансових коефіцієнтів доповнюють оцінку, отриману за допомогою вищезгаданих величин. Поглибленню факторного аналізу сприяє побудова і дослідження різних моделей взаємозв'язку різних фінансових коефіцієнтів, де зміна результативного показника відбувається при певній зміні показників-чинників. Слід зазначити, що аналіз фінансового стану підприємств повинен проводитися не лише на основі фінансових коефіцієнтів, що є відносними показниками, але і для характеристики різних аспектів фінансового стану повинні застосовуватися абсолютні показники.

Проблемою ряду наявних методик є уніфікована встановлюваних нормативів «якості» фінансового положення підприємств без врахування регіональних особливостей економічного середовища, в якому вони працюють. Останнє особливо актуально для просторово протяжних економічних систем, що володіють регіональною специфікою, до яких відноситься українська економіка.

Проведене дослідження показало, що аналіз фінансового стану повинен проводитися по наступних етапах і напрямах: загальний аналіз фінансового стану, аналіз фінансової стійкості, аналіз ліквідності і платоспроможності, фінансове прогнозування і рейтингова (комплексна) оцінка фінансового стану.

Список літератури 1. Фінансовий словник-довідник: / *М.Я. Дем'яненко, Ю.Я. Лузан, П.Т. Саблук, В.М. Скупіш та ін.; За ред. М.Я. Дем'яненка* – К.: ІАЕУААН. – 2003. – 690 с. **2.** *Ковалев А.И.* «Анализ финансового состояния предприятия». – М.: Центр экономики и маркетинга, 1998г

**Робота викона під керівництвом*
доц. Погорєлова І. М.

КУПРІЯНОВА Ю.П.